

Situationen för kvinnor i Nordafrika

Europaparlamentets resolution av den 12 mars 2013 om situationen för kvinnor i Nordafrika (2012/2102(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av artikel 2 och artikel 3.5 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen och artikel 8 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- med beaktande av artikel 23 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,
- med beaktande av det strategiska partnerskapet Afrika–EU – en gemensam Afrika–EU-strategi,
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 21 september 2010 *Strategi för jämställdhet 2010–2015* (COM(2010)0491),
- med beaktande av de gemensamma meddelandena från kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik *Ett partnerskap för demokrati och delat välstånd med södra Medelhavsområdet* (COM(2011)0200), *Ny respons på ett granskning i förändring* (COM(2011)0303) och *Att göra den nya europeiska grannskapspolitiken till en framgång* (JOIN(2012)0014),
- med beaktande av kommissionens tematiska och geografiska finansieringsinstrument för demokratisering och mänskliga rättigheter (t.ex. det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR), det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet (EGPI) m.fl.),
- med beaktande av *EU:s strategi för utrotande av människohandel 2012–2016* (COM(2012)0286),
- med beaktande av resolutionen från Europarådets parlamentariska församling *Equality between women and men: a condition for the success of the Arab Spring*¹,
- med beaktande av FN:s konvention av den 18 december 1979 om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, FN:s konvention av den 20 november 1989 om barns rättigheter och det fakultativa protokollet till ovannämnda konvention av den 25 maj 2000 om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi,
- med beaktande av FN:s generalförsamlings resolution (67/167) av den 20 december 2012 om kvinnlig könsstympning,
- med beaktande av den fjärde internationella kvinnokonferensen som hölls i Peking i september 1995, den förklaring och handlingsplattform som antogs i Peking och de påföljande slutdokumenten från FN:s särskilda sessioner Peking +5, +10 och +15 om

¹ Resolution 1873 (2012), antagen av församlingen den 24 april 2012 (13:e sammanträdet).

ytterligare åtgärder och initiativ för att genomföra Pekingförklaringen och handlingsplattformen som antogs den 9 juni 2000, den 11 mars 2005 och den 2 mars 2010,

- med beaktande av protokollet till den afrikanska stadgan om de mänskliga rättigheterna och folkens rättigheter om afrikanska kvinnors rättigheter,
- med beaktande av arbetet i den parlamentariska församlingen för unionen för Medelhavsområdet,
- med beaktande av Istanbul–Marrakesh-processen och ministrarnas slutsatser från den första och andra Europa–Medelhavskonferensen om stärkande av kvinnans roll i samhället, som hölls den 14–15 november 2006 i Istanbul respektive den 11–12 november 2009 i Marrakesh,
- med beaktande av slutsatserna från de regionala Mellanöstern- och Nordafrika-dialogerna (MENA) mellan civilsamhället, statliga aktörer och politiska ledare som hölls i juni och november 2012 i Beirut och Amman inom ramen för det EU-finansierade regionala projektet för att främja en gemensam jämställdhetsstrategi genom Istanbul-processen,
- med beaktande av *Spring Forward for Women*, det gemensamma regionala programmet för södra Medelhavsregionen, som drivs av kommissionen och UN Women,
- med beaktande av UNICEF:s tionde rapport om framsteg för barn, ”*A Report Card on Adolescents*”,
- med beaktande av UNDP:s rapport om den mänskliga utvecklingen i arabvärlden 2005 *Towards the rise of women in the Arab world*, framför allt kapitlet *The personal insecurity of vulnerable groups*,
- med beaktande av sin resolution av den 17 februari 2011 om situationen i Egypten¹,
- med beaktande av sin resolution av den 10 mars 2011 om södra grannskapet, i synnerhet Libyen²,
- med beaktande av sin resolution av den 7 april 2011 om översynen av den europeiska grannskapspolitiken – den sydliga dimensionen³,
- med beaktande av sin resolution av den 7 april 2011 om användningen av sexuellt våld i konflikter i Nordafrika och Mellanöstern⁴,
- med beaktande av sin resolution av den 13 mars 2012 om jämställdhet mellan kvinnor och män – 2011⁵,
- med beaktande av sin rekommendation av den 29 mars 2012 till rådet om närmare

¹ EUT C 188 E, 28.6.2012, s. 26.

² EUT C 199 E, 7.7.2012, s. 158.

³ EUT C 296 E, 2.10.2012, s. 114.

⁴ EUT C 296 E, 2.10.2012, s. 126.

⁵ Antagna texter, P7_TA(2012)0069.

- bestämmelser för ett eventuellt inrättande av en europeisk demokratifond¹,
- med beaktande av artikel 48 i arbetsordningen,
 - med beaktande av betänkandet från utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män och yttrandet från utskottet för regional utveckling (A7-0047/2013), och av följande skäl:
- A. Det var framför allt många unga kvinnor som tog aktiv del i den arabiska våren i Nordafrika. De deltog redan från början i demonstrationer, den offentliga och politiska debatten och i valen och var aktiva i civilsamhället, i sociala medier samt på bloggar. Därför var och är de alltså viktiga drivkrafter för den demokratiska förändringen i sina hemländer och för en ökad utveckling och sammanhållning.
 - B. Dessa länder genomgår en politisk och demokratisk övergångsprocess och håller därför på att ändra eller anpassa sina grundlagar. Kvinnor, vare sig de är parlamentsledamöter, förtroendevalda eller representanter för det civila samhället, är aktiva och ständigt involverade i denna process. Resultatet av processen kommer att vara avgörande för hur demokratin fungerar och huruvida de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna efterlevs i dessa länder samtidigt som det kommer att påverka kvinnors ställning.
 - C. Kvinnors roll i samband med revolutioner skiljer sig inte åt från den roll de bör spela i övergångar till demokrati och staters återuppbyggnad. Dessa processers framgång är helt beroende av kvinnornas fulla deltagande på alla nivåer av beslutsfattandet.
 - D. I dessa länder har kvinnors närvaro inom högre utbildning, civilsamhällets organisationer, företag och institutioner ökat under de senaste årtiondena, om än i varierande grad, samtidigt som det faktiska genomförandet av deras rättigheter varit begränsat och kvinnors deltagande omfattats av olika restriktiva villkor under de diktatoriska och patriarkaliska regimerna.
 - E. Kvinnors rättigheter är en av de mest omdebatterade frågorna i dagens politiska process och är det största problemet för kvinnor eftersom de riskerar att drabbas av bakslag och hotas, vilket kan försämra möjligheterna att få till stånd en demokrati som omfattar alla och som ger alla medborgare samma status.
 - F. Många vanliga jämställdhetsfrågor, såsom flickors och kvinnors rättigheter som en integrerad del av de universella mänskliga rättigheterna, lika rättigheter och efterlevnad av internationella konventioner, står i centrum för grundlagsdebatterna.
 - G. Kvinnornas representation i politiken och i beslutsfattande positioner på alla områden varierar länderna emellan, men andelen är nedslående låg med tanke på hur många som tog del i de olika upprorsrörelserna och i de efterföljande valen och med tanke på att andelen högutbildade kvinnor ökar.
 - H. EU:s förnyade grannskapspolitik bör lägga större tonvikt vid jämställdhet mellan kvinnor och män, kvinnors egenmakt och stöd till civilsamhället.

¹ Antagna texter, P7_TA(2012)0113.

- I. För närvarande ligger EU:s särskilda stöd för jämställdhetsfrågor i regionen på 92 miljoner euro, varav 77 miljoner euro på bilateral nivå och 15 miljoner euro på regional nivå.
- J. Av EU:s bilaterala program ska det viktigaste genomföras i Marocko, ett jämställdhetsprogram med en budget på 45 miljoner euro, medan UN Women ska genomföra ett projekt med en budget på 4 miljoner euro i Egypten, och i Tunisien och Libyen bedriver UN Women valförberedande bilaterala program för kvinnor.
- K. Den samhällsekonomiska situationen, framför allt den höga ungdomsarbetslösheten och arbetslösheten bland kvinnor och den fattigdom som ofta leder till en marginalisering av kvinnor och gör dem än mer utsatta, var en av de främsta orsakerna till upproren i regionen, tillsammans med en längtan efter rättigheter, värdighet och rättvisa.
- L. Många flickor och kvinnor i regionen utsattes under och efter upproren för sexuella övergrepp, såsom våldtäkter och oskuldstester vilka användes av bl.a. säkerhetsstyrkorna för att utöva politiska påtryckningar mot kvinnorna, samt för sexuella trakasserier på allmän plats. Könrelaterade hot används allt mer av extremistrelser.
- M. Situationen för invandrarkvinnor och barn är ännu mer kritisk på grund av osäkerheten i vissa delar av regionen och den ekonomiska krisen.
- N. Risken för människohandel ökar i övergångsländer och i områden där civilbefolkningen har drabbats av konflikter eller där det finns många flyktingar eller internflyktingar.
- O. En grundläggande fråga i grundlagsdebatterna är om islam ska fastställas som folk- eller statsreligion i grundlagen.
- P. Folkomröstningen om den egyptiska grundlagen i december 2012 präglades av ett för lågt valdeltagande och understöddes inte av alla parter. En del frågetecken och tolkningsmöjligheter kvarstod i viktiga konstitutionella frågor, exempelvis om kvinnors rättigheter.
- Q. Den parlamentariska dimensionen inom unionen för Medelhavsområdet och Istanbul–Marrakesh-processen hör till lagstiftarnas bästa verktyg för att diskutera dessa frågor och i Medelhavsunionens parlamentariska församling finns det ett utskott för kvinnors rättigheter, vilket måste utnyttjas på rätt sätt.

Kvinnors rättigheter

- 1. Europaparlamentet uppmanar myndigheterna i de berörda länderna att i sina grundlagar oåterkalleligen införliva principen om jämställdhet mellan kvinnor och män för att tydligt förbjuda all form av diskriminering och våld mot kvinnor och flickor, erbjuda möjlighet till positiv särbehandling och befästa kvinnors politiska, ekonomiska och sociala rättigheter. Parlamentet uppmanar lagstiftande myndigheter i de berörda länderna att reformera alla befintliga lagar och att införliva principen om jämställdhet i alla projekt eller förslag till lagstiftning som medför en risk för diskriminering av kvinnor t.ex. inom områdena äktenskap, skilsmässor, vårdnad av barn, föräldrarättigheter, nationalitet, arv och rättskapacitet, i enlighet med internationella och regionala instrument, och att förankra inhemska mekanismer till skydd för kvinnors rättigheter.

2. Europaparlamentet uppmanar de nationella myndigheterna att säkerställa att det råder jämställdhet inom strafflagstiftningen och socialförsäkringssystemet.
3. Europaparlamentet poängterar att lika deltagande av kvinnor och män i alla delar av livet är avgörande för demokratin och att kvinnornas deltagande i samhällsstyrningen utgör en förutsättning för samhällsekonomisk utveckling, social sammanhållning och ett jämlikt demokratiskt styre. Parlamentet uppmanar därför alla länder att prioritera jämställdhetsarbetet på sina dagordningar för att främja demokratin.
4. Europaparlamentet understryker att de pågående förändringarna i Nordafrika inte kommer att leda till demokratiska politiska system och samhällen förrän jämställdhet, inbegripet friheten att välja livsstil, uppnåtts.
5. Europaparlamentet uppmanar de nationella myndigheterna i Nordafrika att fullt ut genomföra FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (Cedaw) och dess protokoll samt alla internationella människorättskonventioner, och att upphäva alla reservationer angående Cedaw. Parlamentet begär också att myndigheterna samarbetar med FN:s mekanismer för att skydda flickors och kvinnors rättigheter.
6. Europaparlamentet erinrar om den öppna debatten bland islamiska kvinnliga studenter om tolkning av religiösa texter ur ett kvinno- och jämställdhetsperspektiv.
7. Europaparlamentet påminner om vikten av att trygga yttrande- och religionsfriheten och mångfalden, genom att bl.a. verka för ömsesidig respekt och dialog mellan religionerna, särskilt bland kvinnor.
8. Europaparlamentet uppmanar staterna att inleda en inkluderande, omfattande och frivillig debatt med samtliga berörda parter, inklusive civilsamhället, arbetsmarknadsparterna, lokala kvinnoorganisationer, lokala myndigheter och religiösa ledare samt att skydda och garantera kvinnors rättigheter och jämställdhetsprincipen.
9. Europaparlamentet påminner om att ingen monoteistisk religion förespråkar eller får användas som ursäkt för våld mellan människor.
10. Europaparlamentet uppmanar de nordafrikanska länderna att anta lagar och vidta konkreta åtgärder samt fastställa påföljder för att förbjuda alla former av våld mot kvinnor, inbegripet våld i hemmet, sexuellt våld, sexuella trakasserier samt skadliga traditionella sedvänjor, såsom kvinnlig könsstympning och tvångsäktenskap, särskilt i fall med minderåriga. Parlamentet understryker vikten av att skydda offren och erbjuda särskilt stöd. Parlamentet välkomnar kampanjen mot våld i hemmet som den tunisiska kvinno- och familjeministern nyligen lanserade samt det fortsatta engagemanget från Marockos sida i denna fråga, som 2012 anordnade sin tionde nationella kampanj mot våld mot kvinnor.
11. Europaparlamentet påminner om den dubbla diskriminering som lesbiska kvinnor utsätts för och uppmanar de nationella myndigheterna i Nordafrika att avkriminalisera homosexualitet och säkerställa att kvinnor inte diskrimineras på grund av sin sexuella läggning.
12. Europaparlamentet betonar vikten av att bekämpa straffrihet när det gäller allt våld mot kvinnor, särskilt sexuellt våld, genom att garantera att sådana brott verkligen utreds,

åtalas och strängt bestraffas, att minderåriga har tillräckligt skydd genom rättsväsendet och att alla kvinnor har fullständig tillgång till rättslig prövning utan religiös och/eller etnisk diskriminering.

13. Europaparlamentet uppmanar nationella regeringar att erbjuda personer verksamma inom rättsväsendet liksom säkerhetsstyrkorna tillräcklig fortbildning så att de kan hantera sexuella våldsbrott och deras offer på rätt sätt. Parlamentet understryker också vikten av ett jämställdhetsintegrerat rättsväsende under övergångsperioden.
14. Europaparlamentet fördömer alla typer av våld, särskilt det sexuella våldet före, under och efter upproren samt det upprepade bruket av det som en form av politisk påtryckning och som ett sätt att förtrycka, skrämma och förnedra kvinnor. Parlamentet uppmanar de nationella rättssystemen att lagföra dessa brott genom lämpliga åtgärder och betonar att Internationella brottmålsdomstolen bör ingripa om det inte är möjligt att vidta rättsliga åtgärder på nationell nivå.
15. Europaparlamentet påpekar att kvinnorna i Nordafrika har hamnat i en mer utsatt situation och ökad viktigmisering under och efter upproren.
16. Europaparlamentet uppmanar de nordafrikanska länderna att ta fram en strategi för personer som utsatts för sexuellt våld under och efter upproren för att ge dem adekvat gottgörelse och ekonomiskt, socialt och psykologiskt stöd. Parlamentet uppmanar myndigheterna i de nordafrikanska länderna att prioritera arbetet med att ställa förövarna inför rätta.
17. Europaparlamentet fördömer kvinnlig könsstympning som fortfarande förekommer i vissa delar av Egypten, och uppmanar dels de nationella myndigheterna att stärka verkställandet av förbudet, dels kommissionen att inrätta program som syftar till att avskaffa denna sedvänja bl.a. med hjälp av frivilligorganisationer och genom hälsoundervisning. Parlamentet framhåller dessutom vikten av att satsa på upplysning, medborgarengagemang och utbildning och behovet av att göra nationella, regionala och lokala myndigheter, det civila samhället samt ledare för religiösa och andra grupper delaktiga i kampen mot kvinnlig könsstympning.
18. Europaparlamentet välkomnar att allt fler länder i regionen under de senaste årtiondena beslutat att höja den lagliga åldern för giftermål för flickor (16 år i Egypten, 18 år i Marocko och 20 år i Tunisien och Libyen) och fördömer alla ansatser att sänka den igen eller att begränsa sådana reformers effekt eftersom tidiga och påtvingade äktenskap inte bara inverkar negativt på flickors rättigheter, hälsa, psyke och utbildning utan också bidrar till att konservera fattigdomen, vilket får en negativ effekt på den ekonomiska tillväxten.
19. Europaparlamentet insisterar på att kultur, tradition eller religion aldrig får användas som ursäkt för diskriminering av eller våld mot kvinnor och flickor.
20. Europaparlamentet betonar behovet av att, särskilt i utarbetandet av en ny hälsopolitik, underlätta tillgången till hälsoskydd, hälso- och sjukvårdstjänster, socialt skydd och sociala tjänster för kvinnor och flickor, framför allt när det gäller mödravård, mödrars rättigheter, sexuell hälsa, sexuella rättigheter samt reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter. Parlamentet uppmanar de nationella myndigheterna att fullt ut tillämpa ICPD, handlingsprogrammet och FN:s utvecklings- och befolkningsagenda och

uppmärksammar slutsatserna i FN:s befolkningsfonds rapport *By Choice, Not by Chance Family Planning, Human Rights and Development*.

21. Europaparlamentet framhåller betydelsen av särskilda åtgärder för att informera kvinnor om deras rättigheter och av samarbete med det civila samhället och statliga myndigheter för att förbereda reformer och tillämpa antidiskrimineringslagstiftning.

Kvinnors deltagande i beslutsfattandet

22. Europaparlamentet betonar att kvinnors aktiva deltagande i det offentliga och politiska livet, som demonstranter, väljare, kandidater och folkvalda representanter, visar deras vilja att till fullo utöva sina medborgerliga rättigheter, och att kämpa för att skapa demokrati. Parlamentet påpekar att de senaste händelserna under den arabiska våren har visat att kvinnor kan spela en viktig roll i revolutionära förlopp. Parlamentet begär därför att alla nödvändiga åtgärder vidtas, däribland positiv särbehandling och kvotering, för att se till att utvecklingen går i riktning mot kvinnors lika deltagande i beslutsfattande på alla styrelsenivåer (från lokal till nationell nivå och från verkställande nivå till lagstiftningsnivå).
23. Europaparlamentet anser att fler kvinnor absolut måste delta i utformningen av lagar i de nationella parlamenten för att garantera rättvisare lagstiftningspraxis och en verkligt demokratisk process.
24. Europaparlamentet är av samma åsikt som många kvinnliga parlamentsledamöter i dessa länder, nämligen att kvinnors rättigheter och jämställdhet, deras aktiva deltagande i det politiska och ekonomiska livet och i samhällslivet med hjälp av kompetensutveckling och bekämpandet av diskriminering skulle kunna främjas och införlivas på ett bättre sätt i lagstiftningen om en valorganisation med inriktning på kvinnor eller ett särskilt jämställdhetsutskott inrättades, där ett sådant inte redan finns, med ansvar för frågan och för att trygga jämställdhetsintegreringen i parlamentsarbetet.
25. Europaparlamentet insisterar på att den kvinnliga representationen bör stärkas på alla beslutsnivåer, framför allt inom institutionerna, de politiska partierna, fackföreningarna och den offentliga sektorn (inbegripet rättsväsendet), och betonar att kvinnorna ofta är välrepresenterade inom flera områden men att deras närvaro är mer begränsad på högre positioner, delvis på grund av ständig könsdiskriminering och seglivade könsstereotyper och på grund av glastaksfenomenet.
26. Europaparlamentet anser att en demokratisk övergång förutsätter jämställdhetsmedvetna politiska strategier och mekanismer som säkerställer kvinnors fullständiga och jämlika deltagande i det offentliga beslutsfattandet på det politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga planet.
27. Europaparlamentet pekar på den stora betydelse som utbildning och medier har för att skapa attitydförändringar i hela samhället och förverkliga demokratiska principer om respekt för människors värdighet och vänskapliga relationer mellan könen.
28. Europaparlamentet betonar vikten av fler kvinnor i fredsförhandlingar, medlingsprocesser, nationella försoningsprocesser och fredsskapande insatser.
29. Europaparlamentet insisterar på vikten av att införa och finansiera politiska

ledarskapsutbildningar som riktar sig till kvinnor samt av alla andra åtgärder som bidrar till kvinnors frigörelse och fulla deltagande i det politiska, ekonomiska och sociala livet.

Kvinnors egenmakt

30. Europaparlamentet lovordar länder där det gjorts ökade insatser för flickors utbildning. Parlamentet konstaterar dock återigen att kvinnors och flickors tillträde till utbildning och till stödundervisning för återhämtning, och framför allt till högre utbildning, bör förbättras ytterligare. Parlamentet påpekar att det fortfarande krävs fler insatser för att bekämpa analfabetismen bland kvinnor och att tonvikten bör läggas på yrkesutbildning, däribland kurser för att öka kvinnors digitala kompetens. Parlamentet rekommenderar att jämställdhet skrivs in i läroplanerna.
31. Europaparlamentet betonar att flickors tillträde till högstadiet och gymnasiet och till högre utbildning samt undervisningens kvalitet bör behandlas som prioriterade frågor av de nordafrikanska regeringarna och parlamenten, eftersom det är ett sätt att trygga utveckling, ekonomisk tillväxt och varaktig demokrati.
32. Europaparlamentet efterfrågar en politik som beaktar den särskilda situationen för de mest utsatta grupperna av kvinnor, såsom flickor, kvinnor med funktionshinder, invandrarkvinnor, kvinnor som tillhör etniska minoriteter, homosexuella kvinnor och transsexuella kvinnor.
33. Europaparlamentet betonar att mycket mer bör göras för att garantera kvinnors ekonomiska oberoende och uppmuntra deras deltagande i näringslivet, däribland i jordbruks- och tjänstesektorn. Parlamentet påpekar att ekonomiskt oberoende för kvinnor stärker deras motståndskraft mot våld och förnedring. Parlamentet anser att utbyte av bästa praxis bör främjas på regional nivå mellan företagare, fackföreningar och civilsamhället, framför allt för att stödja de mest missgynnade kvinnorna i landsbygdsområden och i fattiga områden i städerna.
34. Europaparlamentet uppmanar regeringarna i de nordafrikanska länderna att uppmuntra och stödja ett större kvinnligt deltagande på arbetsmarknaden och att vidta alla nödvändiga åtgärder för att förhindra könsdiskriminering på arbetsplatsen. Parlamentet framhåller att det behövs verktyg som gör det möjligt för kvinnor att ta sig in på arbetsmarknaden inom områden som de traditionellt sett varit utestängda från.
35. Europaparlamentet konstaterar att medierna har en viktig roll när det gäller att lyfta fram frågor om kvinnors situation och roll i samhället, och att de dessutom påverkar människors attityder i respektive land. Parlamentet rekommenderar att det utarbetas en handlingsplan till stöd för kvinnor i media, dels för att kvinnor ska satsa på en karriär inom media, dels för att skapa en möjlighet att granska hur kvinnor framställs i tv, genom produktion av tv-program och användning av nya medier (internet och sociala nätverk) i syfte att uppmuntra kvinnors politiska deltagande och ge spridning åt tanken att tradition och lika möjligheter kan gå hand i hand.
36. Europaparlamentet rekommenderar åtgärder för att övervaka arbetet med att öka kvinnors egenmakt, bland annat med avseende på respekt för deras rättigheter som arbetstagare, framför allt inom industri- och tjänstesektorn samt i landsbygdsområden och i industrialiserade stadsområden, och för att främja kvinnligt företagande och lika lön.

37. Europaparlamentet påpekar att det finns ett positivt samband mellan storleken på ett lands småföretagssektor och den ekonomiska tillväxttakten. Parlamentet anser att mikrokrediter är ett mycket användbart verktyg för att öka kvinnors egenmakt och erinrar om att investeringar i kvinnor är detsamma som investeringar i familjer och samhällen och att detta bidrar till att bekämpa fattigdom samt social och ekonomisk oro och stärker den sociala sammanhållningen, samtidigt som kvinnor ges mer egenmakt. Parlamentet erinrar om att mikrokrediter inte bara är lån utan även omfattar rådgivning om förvaltning, ekonomi och affärer samt sparformer.
38. Europaparlamentet uppmanar de nationella myndigheterna att ta fram strategier för mikrokreditrestriktioner för att förhindra negativa effekter, till exempel för hög skuldsättning, som kvinnor kan drabbas av på grund av att det råder brist på information och saknas lagstiftning.
39. Europaparlamentet uppmanar de nordafrikanska staterna att införa stödmekanismer för kvinnliga företagare, bland annat genom informations spridning, rättsligt skydd, vuxenutbildning och kurser i administration.
40. Europaparlamentet uppmanar insatser för att öka kvinnors egenmakt genom utbytesprogram som ger kvinnoorganisationer och enskilda kvinnliga forskare från olika länder möjlighet att träffas och utbyta erfarenheter och lärdomar, så att de kan utforma strategier och åtgärder som kan kopieras men anpassas till skiftande behov och ursprungsmiljöer.
41. Europaparlamentet understryker betydelsen av att program och åtgärder för kvinnors egenmakt i regionen baseras på tre insatsnivåer. För det första på institutionell nivå, där jämställdhetsinsatserna handlar om reformer av regelverk och ny lagstiftning och där det även ges tekniskt stöd, för det andra genom att stöd ges till organisationer i det civila samhället som kan arbeta för kvinnors rättigheter och öka deras deltagande i beslutsfattandet och för det tredje genom att arbeta direkt i närmiljön, särskilt i landsbygdsområden, för att ändra sociala beteendemönster och traditioner och för att skapa utrymme för kvinnor i det sociala, ekonomiska och politiska livet i deras närmiljö.

Den europeiska grannskapspolitiken/EU-insatser

42. Europaparlamentet betonar att det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentets program bör fokusera på kvinnors rättigheter, jämställdhet mellan kvinnor och män och kvinnors egenmakt eftersom det är en av de viktigaste indikatorerna för att bedöma framstegen när det gäller demokratisering och de mänskliga rättigheterna. Parlamentet anser att jämställdhet bör prioriteras i alla landstrategidokument och nationella vägledande program.
43. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fortsätta och att stärka jämställdhetsintegreringen i EU:s olika insatser oavsett ämnesområde, och uppmanar kommissionen att fortsätta samarbeta med internationella genomförandeorganisationer, som UN Women.
44. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ha ett jämställdhetsperspektiv vid utarbetandet av de landspecifika färdplanerna för samarbete med organisationer i det civila samhället i de nordafrikanska länderna, i syfte att öka jämställdheten och skapa förutsättningar för lika deltagande av kvinnor och män i beslutsprocesserna.

45. Europaparlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att fördjupa dialogen med de arabiska regionala institutionerna för att de ska spela en ledande roll i arbetet med att integrera kvinnors rättigheter och relaterade frågor i hela regionen
46. Europaparlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att genomföra det gemensamma arbetsprogrammet för samarbete som undertecknats tillsammans med Arabförbundet, särskilt om kvinnors egenmakt och mänskliga rättigheter.
47. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att öka anslagen för stöd till kvinnor i regionen. Stödet bör även fortsättningsvis beakta såväl varje lands särdrag som de gemensamma problem, exempelvis politiska och ekonomiska, som berör länderna på regional nivå. Komplementaritet mellan regionala och bilaterala program bör eftersträvas.
48. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att uppmuntra utvecklingen av ledarskapsprogram för kvinnliga opinionsbildare och chefer inom affärs- och finanssektorn, och att ge ytterligare stöd till redan befintliga program på området.
49. Europaparlamentet anser att tillräcklig hänsyn bör tas till kvinnors rättigheter och jämställdhet i de åtaganden som partnererna har gjort i enlighet med principen ”mer ger mer” i den förnyade grannskapspolitiken. Parlamentet uppmanar därför vice ordföranden/den höga representanten och kommissionen att utforma tydliga kriterier för att garantera och övervaka utvecklingen, genom en öppen och inkluderande process, bland annat i samråd med organisationer för kvinnors rättigheter och organisationer i det civila samhället.
50. Europaparlamentet uppmanar EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter att särskilt uppmärksamma kvinnors rättigheter i Nordafrika, i linje med EU:s reviderade människorättsstrategi.
51. Europaparlamentet betonar vikten av att främja kvinnors deltagande i valprocessen och uppmanar därför myndigheterna i de berörda länderna att i sina konstitutioner skriva in rätten för kvinnor att delta i valprocessen och att riva de hinder som står i vägen för ett verkligt kvinnligt deltagande i denna. Parlamentet uppmanar EU till ett nära samarbete med de nationella regeringarna i syfte att förse dem med bästa praxis för utbildning av kvinnor om deras politiska rättigheter och valrättigheter. Parlamentet erinrar om att detta bör göras under hela valförloppet via stödprogram och noggrant övervakas av EU:s valobservatörsuppdrag om så krävs.
52. Europaparlamentet uppmuntrar kommissionen att fortsätta övervaka förverkligandet av rekommendationerna från EU:s valobservatörsuppdrag i de nordafrikanska staterna om kvinnors rättigheter samt att lägga fram en rapport för parlamentet.
53. Europaparlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten samt kommissionen att i den politiska dialogen och policydialogen med de nordafrikanska länderna ta upp diskriminering av kvinnliga arbetstagares rättigheter i arbetsrätten, i linje med principen ”mer ger mer”, och att främja kvinnors deltagande i fackföreningar.
54. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och andra givare att främja program för att trygga lika tillträde till arbetsmarknaden och utbildning för alla kvinnor samt att öka de budgetsresurser som anlås till stöd för kapacitetsbyggnad inom kvinnoorganisationer och kvinnoätverk i det civila samhället på nationell och regional nivå.

55. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lyfta fram positiva förebilder på kvinnligt företagande som inbegriper kvinnor från nordafrikanska länder eller sammanslutningar som samlar kvinnliga företagare från Europa och Nordafrika, bland annat inom det tekniska området och industrin. Kommissionen uppmanas därför att skapa instrument för informations spridning, så att dessa erfarenheter kommer till största möjliga nytta och kan tjäna som drivkraft för och öka medvetenheten om sådana instruments utvecklingspotential i ekonomiskt sett mindre dynamiska lokalsamhällen.
56. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att, i sina konsekvensbedömningar av de länder med vilka ”djupgående och omfattande frihandelsavtal” håller på att förhandlas fram, ta hänsyn till avtalens potentiella sociala konsekvenser och möjliga effekter för de mänskliga rättigheterna, särskilt kvinnors rättigheter, framför allt i den informella sektorn.
57. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att stödja åtgärder för att kvinnors särskilda behov i kris- och konfliktsituationer, blanda annat deras utsatthet för könsrelaterat våld, ska tillgodoses omedelbart och på ett fullgott sätt.
58. Europaparlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten samt kommissionen att i den politiska dialogen och policydialogen med de nordafrikanska länderna säkerställa ett klimat som gör det möjligt för det civila samhället att verka fritt och medverka till demokratiska förändringar.
59. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utöka den personal som arbetar med jämställdhetsfrågor i EU-delegationerna i regionen samt att garantera att kvinnor och icke-statliga organisationer deltar i samrådsförfarandet om programplaneringen.
60. Europaparlamentet välkomnar att UN Women har upprättat kontor i Nordafrika och uppmanar EU:s delegationer i de berörda länderna att fortsätta samarbeta med FN-kontoren för att ta fram åtgärder som ska garantera jämställdhet och främja kvinnors rättigheter efter den arabiska våren.
61. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att främja inrättandet av och finansiera rådgivningscentrum och ”kvinnocentrum”, där kvinnor kan få råd i alla frågor, från politiska rättigheter till juridisk rådgivning samt hälso- och sjukvård och skydd mot våld i hemmet, eftersom en heltäckande tjänst är till stor hjälp för kvinnor och mer diskret när det handlar om våld.
62. Europaparlamentet uppmanar de nationella myndigheterna i Nordafrika att utforma upplysningsprogram om våld i hemmet, och att samtidigt upprätta härbärgen för kvinnor som utsätts eller har utsatts för våld i hemmet.
63. Europaparlamentet uppmanar myndigheterna i de nordafrikanska länderna att säkerställa lämpligt medicinskt och psykologiskt stöd, kostnadsfria rättstjänster och möjlighet till rättslig prövning och överklagandemekanismer för kvinnliga våldsoffer och vittnen till våld.
64. Europaparlamentet erinrar om att stöd till civilsamhället, icke-statliga organisationer och kvinnoorganisationer även bör tillhandahållas via unionen för Medelhavsområdets mekanismer. Parlamentet uppmanar kommissionen att underlätta samarbetet mellan kvinnoorganisationer i EU och deras motsvarigheter i Nordafrika.

65. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att stödja insatserna i de nordafrikanska länderna för att skapa en djup och hållbar demokrati baserad på respekt för de mänskliga rättigheterna, de grundläggande friheterna, kvinnors rättigheter samt principerna om jämställdhet, icke-diskriminering och rättsstatlighet. Parlamentet framhåller behovet av att stödja utvecklingen av ett aktivt medborgarskap i regionen genom tekniskt och ekonomiskt stöd till det civila samhället, och att bidra till att bygga upp en demokratisk politisk kultur.
66. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att garantera full insyn i handelsförhandlingar, inklusive all bakgrundsinformation, som ligger till grund för förslag till handelsavtal. Parlamentet betonar att kvinnogrupper och organisationer i det civila samhället bör vara aktivt delaktiga under hela processen.
67. Europaparlamentet uppmanar den parlamentariska församlingen för unionen för Medelhavsområdet att ägna en session varje år i mars åt situationen för kvinnor i regionen.
68. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att verka för en förstärkt Istanbul–Marrakech-process och att stödja program som främjar dialog mellan det civila samhället och regeringarna i Europa–Medelhavsområdet
69. Europaparlamentet anser att det nyligen inrättade europeiska initiativet för demokrati bör ägna särskild uppmärksamhet åt de demokratiska reformprocesserna i Nordafrika genom att stödja kvinnoorganisationer och projekt inom jämställdhetsrelaterade områden, som till exempel att uppmuntra dialog mellan olika kulturer och religioner, bekämpa våld, skapa sysselsättning, främja kulturellt och politiskt deltagande, ge kvinnor och flickor samma tillgång till rättslig prövning, hälso- och sjukvårdstjänster och utbildning samt förhindra eller sätta stopp för den diskriminering av kvinnor och de kränkningar av deras rättigheter som förekommer.
70. Europaparlamentet uppmanar kommissionen, medlemsstaterna och framför allt EU-samordnaren för kampen mot människohandel att ta hänsyn till och uppvisa en enad front vid samordningen av EU:s yttre verksamhet inom ramen för EU:s strategi för utrotande av människohandel 2012–2016. De nordafrikanska ländernas nationella myndigheter bör om och när det är möjligt uppmuntras att samverka med andra stater i regionen för att bekämpa människohandel.
71. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att stödja kvinnoprojekt och utöka kvinnonätverk på universiteten, i mediebranschen, inom de kulturella organen, inom filmindustrin samt inom andra kreativa sektorer och insisterar på vikten av att stärka de kulturella förbindelserna mellan båda sidorna av Medelhavet, bl.a. via sociala medier, digitala plattformar och satellitsändningar.
72. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaternas regeringar och myndigheter att sätta kvinnors rättigheter i centrum för sina bilaterala diplomati- och handelsförbindelser med de nordafrikanska länderna.
73. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att förstärka utbytesprogrammen för högre utbildning, till exempel Erasmus Mundus, och att främja unga kvinnors deltagande i dem. Parlamentet efterlyser också en utveckling av det interregionala samarbetet (genom såväl partnerutbyten som utbyten mellan motparter) mellan regioner från norra och södra

Medelhavsområdet.

74. Europaparlamentet välkomnar partnerskapen för rörlighet eftersom de underlättar utbyten och hjälper till att hantera migrationen på ett mänskligt och värdigt sätt.

o

o o

75. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen och till medlemsstaternas regeringar.